

Opsamlingsmøde - tematisk tilsyn med udskrivninger på fri- og privatskoler 2023

Dagsorden

Velkommen

- Kort præsentationsrunde
-

Tilsynets formål

Styrelsens behandling af redegørelse og dokumentation

Tilsynets resultater

- Hvad viser tilsynet generelt?
  - Vejledende gennemgang af henstillinger – opmærksomhedspunkter
  - Gode råd – opsummering
-

Spørgsmål

Evaluering

Tilsynets baggrund og formål

Friskolelovens § 4a

Skolen skal, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning af en elev, sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed. Dette skal ske ved samtale med eleven eller på anden måde, der ved inddragelse af eleven belyser elevens perspektiv. Elevens perspektiv og eventuelle synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med elevens alder og modenhed. Eleven kan ved samtale med skolen lade sig bistå af en eller flere bisiddere.

Stk. 2. Forpligtelsen til, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning, at inddrage eleven ved samtale gælder ikke, hvis det må antages at være til væsentlig skade for eleven.

Stk. 3. Skolen skal sikre skriftlig dokumentation for inddragelse efter stk. 1 eller for grundlaget for undladelse efter stk. 2.

- Tilsynets formål er at undersøge, om jeres udskrivningspraksis sker i overensstemmelse med friskolelovens bestemmelser om udskrivning, som fremgår af § 4 a.
- Reglerne om udskrivning i friskolelovens §4a er forholdsvist nye. De trådte i kraft i januar 2021.
- Lovændringen skærpede bl.a. kravene til skolerens sikring af skriftlig dokumentation.
- Styrelsen ser eksempler på flere skoler, der ikke er bekendte med lovændringen, og er usikre på processen omkring inddragelse.

Styrelsens behandling af redegørelse og dokumentation

Styrelsens undersøgelse tager udgangspunkt i:

- Om skolen har sikret inddragelse af eleven forud for en eventuel udskrivning
- Om skolen har efterlevet det skriftlige dokumentationskrav i forbindelse med udskrivningen
- Jeres skriftlige procedure for jeres udskrivningspraksis eller jeres *beskrivelse* af jeres generelle håndtering (procedure) af en evt. udskrivning (det er ikke et lovkrav, at en skole har en skriftlig procedure for sin udskrivningspraksis).

Styrelsens vurdering tager udgangspunkt i:

- Har skolen afholdt en samtale eller på anden vis inddraget eleven i overensstemmelse med § 4 a, stk. 1, og har eleven haft mulighed for at lade sig bistå af en eller flere bisiddere?
- I hvilken udstrækning, og hvordan, har skolen forholdt sig til elevens alder og modenhed, jf. § 4 a, stk. 1?
- Har skolen vurderet, at en samtale vil være "til væsentlig skade for eleven", jf. § 4 a, stk. 2?
- Har skolen efterlevet dokumentationskravet, jf. § 4 a, stk. 3?
- Skolens skriftlige procedure for udskrivning af elever, eller skolens *beskrivelse* af sin generelle håndtering (procedure) af en evt. udskrivning

Tilsynets resultater

Henstillinger

1. at I opdaterer jeres skriftlige procedure eller udarbejder en procedure i overensstemmelse med § 4 a.
  2. at I følger reglerne efter friskolelovens § 4 a, og ikke FN's Børnekonvention.
  3. at I er opmærksomme på, at inddragelsen af eleven sker forud for jeres eventuelle beslutning om udskrivning, og at den samtale, I afholder med eleven har en inddragende karakter, der sikrer, at elevens perspektiv også indgår i den endelige beslutning om udskrivning.
  4. at I er opmærksomme på at sikre skriftlig dokumentation for, at eleven er blevet inddraget forud for beslutningen om udskrivning. Skolen skal også kunne dokumentere baggrunden for evt. manglende inddragelse, som kan ske efter stk. 2 grundet en vurdering af, at det vil være til væsentlig skade for eleven.
  5. at I efterlever alle kravene i fri- og privatskolelovens § 4 a.
- *Henstillinger* er ikke sanktioner, men har en vejledende karakter.
  - *Påbud* er en sanktion efter loven, som skal efterleves.

FN's Børnekonvention

- Styrelsen har til flere skoler givet henstillinger om, at skolerne bør justere deres skriftlige procedure for udskrivninger, så de henviser til reglerne om inddragelse efter fri- og privatskoleloven, og ikke til FN's Børnekonventionens.
- **Begrundelse for henstillingerne**
  - Retsgrundlaget efter FN's Børnekonventions artikel 12 og fri- og privatskolelovens § 4 a er ikke identisk. Bl.a. er der efter § 4 a:
  - Lovhjemmel til at undlade at inddrage ved samtale, hvis skolen vurderer, at en samtale vil være til væsentlig skade for eleven (læner sig op af vurderingen af, om det er i barnets tarv efter Børnekonventionen).
  - Krav om skriftlig dokumentation for inddragelse eller undladelse heraf.

Definition af en udskrivning

Definition af en udskrivning:

- "En skoles ensidige beslutning om, at en elevs indskrivning på skolen bringes til ophør uanset årsagen hertil".

Udskrivning med øjeblikkelig virkning (bortvisning)

- Reglerne om inddragelse forud for udskrivning gælder også selvom udskrivningen er med øjeblikkelig virkning (bortvisning) fx pga. et brud på skolens ordensregler.

Inddragende samtale

- Styrelsen har til flere skoler givet henstillinger om, at samtalen med eleven skal have en inddragende karakter, der sikrer, at elevens perspektiv indgår i skolens endelige beslutning om udskrivning.
- **Hvem har ret til en samtale?** Det er eleven – ikke elevens forældre – der har ret til at blive inddraget ved samtale.
- **Hvornår skal samtalen foregå?** Inddragelsen skal ske inden beslutningen om udskrivning.

Eksempler på elementer i dialogen:

- Elevens, forældrenes og skolens oplevelse af situationen.
- Om der er særlige hensyn i forbindelse med afslutningen af elevens skolegang på skolen. Fx hvis man er tæt på skoleårets afslutning, kan det være relevant at vente med udskrivningen.
- Hvordan udskrivningen skal kommunikeres til de øvrige elever og forældre.

Vurdering af om en samtale vil være til væsentlig skade for eleven

- **Observation:** Flere skoler kunne i de konkrete udskrivningssager med fordel have overvejet, om en samtale ville være til væsentlig skade for eleven.
- Eleven skal ikke inddrages ved en egentlig samtale, hvis skolen vurderer, at det vil være til væsentlig skade for eleven.
- Vurderingen af om en samtale vil være til væsentlig skade for eleven kan fx træffes på baggrund af udtalelser fra psykolog, læge eller skolens hidtidige erfaringer med eleven.

Eksempler i lovbemærkningerne til § 4 a:

- Hvis eleven er alvorligt syg.
- Hvis skolen vurderer, at det vil være til væsentlig skade for eleven at deltage i en samtale på grund af det forudgående forløb.

Kravet om skriftlig dokumentation

- Skolen skal sikre skriftlig dokumentation for inddragelse eller for grundlaget for undladelse.
- Det er **inddragelsen**, der skal dokumenteres – ikke begrundelsen for udskrivningen.
- Formkrav: Dokumentationen skal være skriftlig. Fx referater, notater eller lign.
- Dokumentation for at undlade at inddrage ved samtale: Fx psykologudtalelser, lægeerklæringer eller skolens referater, der dokumenterer løbende dialog med elevens forældre.
- **Persondatareglerne:**
  - Skolen har hjemmel i databeskyttelsesforordningen til at behandle såvel personoplysninger som følsomme personoplysninger i forbindelse med en udskrivningssag samt til at opbevare oplysningerne, så længe det er "nødvendigt".
  - Det er skolens ansvar, som databehandler at vurdere, hvor længe det er nødvendigt.
  - Kan indgå i vurderingen: STUK, ombudsmanden

Justering af skolens skriftlige procedure, så den afspejler alle krav i § 4 a

- Styrelsen har til mange skoler givet henstillinger om, at skolen skal være opmærksom på at efterleve kravene i fri- og privatskoleloven/at alle krav fremgår af skolens skriftlige procedure for udskrivninger.
- **Begrundelse for henstillingerne:**
  - De fleste skoler har en procedure, der sikrer, at eleverne inddrages ved samtale.
  - Flere skoler har dog ikke i deres svar til styrelsen taget stilling de øvrige krav, fx
    - I hvilke tilfælde en samtale vil være til væsentlig skade for eleven.
    - Hvordan skolen vil sikre skriftlig dokumentation for inddragelse eller undladelse heraf.

Skriftlig procedure for udskrivninger

- Styrelsen har til de fleste skoler givet henstillinger om, at skolen udarbejder en skriftlig procedure for udskrivninger.
- En skriftlig procedure er ikke lovpligtig, men styrelsen opfordrer alle skoler til at have nedskrevne procedurer for udskrivning af elever, da det er styrelsens vurdering, at skriftlige procedurer kan bidrage til, at skolen i forbindelse med en evt. udskrivning overholder alle kravene i fri- og privatskolelovens § 4 a.

Gode råd – opsummering

- Skolerne kan med fordel udarbejde en skriftlig procedure.
- Udarbejd korte skriftlige referater for hver samtale med elev/forældre mhp. at sikre skriftlig dokumentation.
- Foretage en vurdering af, hvordan inddragelse af eleven skal foregå ift. elevens alder og modenhed.
- Foretage en vurdering af, om inddragelse ved samtale vil være til væsentlig skade for eleven. Husk skriftlig dokumentation!
- Skolen skal sikre sig, at elev og forældre er bekendte med baggrunden for overvejelse om udskrivning. Skolen kan videre afklare:
  - 1) Elevens, forældrenes og skolens oplevelse af situationen, 2) særlige hensyn i forbindelse med afslutning af elevens skolegang på skolen, 3) hvordan udskrivningen skal kommunikeres til de øvrige elever og forældre
- Sørge for, at eleven orienteres om afgørelsen
- Bopælskommunen skal underrettes, hvis eleven udskrives

Spørgsmål

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

A large, faint, light blue graphic in the background. It features a crown on the left side and a cross-like symbol above it. The crown has a central vertical stem and two curved sides. The cross-like symbol consists of a vertical stem with a horizontal bar at the top and a circular base.

Evaluering

—